

Els rentants

L'Enriqueta i la Mercè sempre eren les primeres. A punta de dia, agafaven el seu bugader i, cap al riu falta gent! Un mos de pa amb xocolata i un bol de llet els havia enganyat la gana. A casa tothom dormia i, als carrers, la quietud i el silenci encara feien una mica de basarda. Amb la son enganxada als ulls, baixaven de dret al riu i començaven a rentar la roba.

De mica en mica, anaven arribant les altres: la Laura de Can Xicu, la Isabel de Can Palau, la Montserrat de Can Fuster...

L'Enriqueta i la Mercè havien agafat el costum d'anar-hi d'hora, perquè després, ai las!, els quedava més estona lliure per fer la feina de casa, i també perquè eren tan amigues que així tenien temps de fer-se confidències.

A totes els resultava carregós, fer la bugada: buscar un indret adequat, posar-se de genolls vora de l'aigua, tenir cura que el corrent no se'ls endugués cap peça... I després, au, a carregar la roba molla fins a casa. Les més espavilades havien aconseguit un carretó, però a elles dues no els arribaven les misses per aquests luxes.

A Manlleu ja feia anys que havien construït el canal, però només servia per fer moure les turbines de les fàbriques, i elles ho trobaven tan normal que ni se'ls acudia que aquell corrent artificial els pogués servir per alguna cosa. Fins que un dia, L'Enriqueta s'hi va aturar i li va venir una idea, com un llampec:

—Mercè, dona, que no ho veus? Aquest canal és la nostra solució.

—La solució de què? Però què t'agafa, ara?

—La solució per no haver-nos d'ajupir més per rentar la roba. Mira: si aquí posessin unes lloses i ho cobrissin amb una barbacana...

—Calla, calla, dona, tu no estàs prou bé de la xaveta!

Ho van deixar així, per aquell dia. Però cap de les dues no s'ho va poder treure del cap. I l'endemà, a punta de dia, quan van trobar-se al carrer, tenien ben clar que aquell seria un gran avenç.

Ho van comentar a les altres, i totes van estar d'acord a posar fil a l'agulla.

Al migdia ja eren a l'ajuntament esperant que les rebés l'alcalde.

—Qui dius que m'espera? —va preguntar el batlle a l'agutzil.

—Gairebé totes les dones de Manlleu. Diuen que li han de fer una petició.

—Valga'm Déu! I què s'han pensat, aquestes? Digues que estic reunit, o inventa't qualsevol excusa, tu mateix.

Dies i més dies es van presentar les dones a l'ajuntament sense aconseguir que els rebés ningú. Però elles no es van desesperar: van estripar uns quants llençols i els van penjar per tot el poble: "VOLEM UNS RENTANTS AL CANAL".

Tampoc no els va fer cas ningú. L'Enriqueta va tenir raons amb el seu marit, i la Mercè es va ben barallar amb el seu sogre. Qui més qui menys va tenir problemes a casa, i els homes, al Cafè, no comentaven altra cosa:

—On s'és vist això? Des de quan les dones es revolucionen d'aquesta manera?

—Ja li he dit a la meva que, continuï així, ja se'n pot buscar un altre. On vas a parar, aviat es pensaran que poden manar i tot!

Un bon dia, després d'una assemblea a la vora del riu de bon matí, les dones es van decidir: o els feien els rentants, o no rentarien mai més la roba.

I així ho van fer. Totes sortien de casa ben d'hora, s'asseien a la plaça amb els braços plegats, i a esperar...

De bon primer, ningú no va fer cas d'aquella actitud. "Tard o d'hora, tornaran al riu, no us amoïneu", deia el batlle, segur de la seva autoritat.

Però no hi tornaren. I ja cap home no feia goig. Tots portaven la roba bruta i oliosa, i se sentia d'una hora lluny, aquella pudor irresistible.

Finalment, com que no hi havia manera de fer anar les dones al riu, els homes van intentar de rentar-se la roba ells mateixos, però no se'n sortien: la tornaven a casa gairebé més bruta de com se l'havien endut.

Tot el poble estava trasbalsat, ja podeu imaginar-vos-ho. I quan va arribar el dia en què el consistori ja no podia lluir camises netes en les seves aparicions públiques, van decidir de construir aquells maleïts rentants.

Però mai res ja no va ser igual que abans: les dones havien après quina era la seva força, i l'estona que passaven juntes al canal rentant la roba era, més que res, una assemblea per anar perfilant les properes reivindicacions. Conten, també que, de mica en mica, els homes van començar a fer servir els rentants, i a anar a comprar, i a acompanyar els nens a l'escola, i... Qui sap si va ser per això, que algú va inventar les rentadores!

Sigui com sigui, Manlleu va ser el primer poble de la comarca que va patir una vaga. Les nostres rebesàvies van ser-ne les protagonistes; en podem estar ben orgulloses, tanmateix.

Montse Llorens, *Els rentants*, dins *Contes vora el Ter*, Manlleu, Ajuntament, 2000, p, 71-75.